

Roser Atmetlla

LA MAR S'HO ACABA EMPASSANT TOT

I

Sempre compro les galetes a la mateixa pastisseria. Són d'aquelles que tenen trossets de xocolata... Si les rosegues a poc a poc, sents el mateix so-
roll que fa la sorra quan t'hi ajeus... Després se't desfan a la boca.

Miro d'anar-hi els dijous perquè acabades de fer, encara són més bones. Me les posen en una capsa de cartró blanc amb el nom de la botiga i un cordillet per portar-les com si fos el tortell del diumenge. Però, abans de deslligar la bicicleta, les fico amb compte dins la motxilla.

Quan arribo, les trec de seguida. Travesso el parc, enfilo el passadís, truco a la porta de l'habitació i les deixo sobre la taula. Hi ha dies que encara són calentes. L'olor, tan agradable, fa recular una mica el desinfectant i el lleixiu; i la infermera ha d'empassar-se la saliva. Sempre fa veure que no hi para esment, però una vegada volia dir "pastilles" i va dir "galetes".

Cada setmana n'hi porto una capsa. Mai no sé quan dura (o si la infermera se l'enduu a casa en acabar el torn...). Potser, els dijous que no hi puc anar, les troba a faltar... Però és que, algunes vegades, les sessions s'allarguen més del compte i al fotògraf no pots dir-li "faig tard" i deixar-lo penjat.

Com que la residència és cara, agafo tot el que es presenta. Sobretot faig de model; i algun anunci de televisió, si no he de parlar. Últimament, també he fet d'extra, però això gairebé mai no ho explico. La de l'agència em diu que és una feina com una altra i que t'has d'especialitzar per ser competitiva.

A mi no em fa res despullar-me... A la primera pel·lícula, després que em possessin una perruca de cabells llargs i em maquilessin, em va tocar ficar-me a la banyera. Havien tenyit l'aigua de vermell, com si fos sang, i era tèbia. Em vaig posar tal com em varen dir i vaig tancar els ulls. Es veu que

el protagonista no tenia el dia... Vaig perdre el compte de les vegades que varen haver de repetir la mateixa seqüència. De cop –potser havien passat tres o quatre hores– em va semblar que el meu cos començava a absorbir l'aigua i s'anava inflant. Em va venir al cap la imatge d'aquell home que s'havia ofegat prop de casa. Nosaltres no el varem arribar a veure perquè érem petites, però tot i això la Sara el sabia descriure tan bé que a les nits jo em despertava cridant. Vaig aixecar-me de la banyera i al plató hi va haver una interrupció de l'activitat. Vaig encaixar com vaig poder les mirades de sorpresa. Allà, ajaguda tanta estona, amb el cap decantat i la boca mig oberta, potser s'havien pensat que era morta de veritat.

Segons la de l'agència, les pel·lícules d'assassinats en sèrie no passen de moda... Quan diu això, em somriu. És una dona d'ulls petits que, per parlar-te, es treu les ulleres... Potser li costa de trobar noies que hi vulguin fer d'extra... A mi no em fa res. En els darrers mesos, ja n'he fet quatre vegades. Tot i que dues varen ser en la mateixa pel·lícula... Era una de baix pressupost... Em vaig haver de ficar en una altra banyera i després en un llit, de bocaterrosa. Els llençols pintats de vermell feien angúnia de mirar, però em varen posar els cabells llargs sobre la cara i em varen demanar que tanqués els ulls.

Vaig imaginar-me que sentia la mar de lluny, com a casa, com a les nits... I que la meua respiració s'acompassava lentament a la de la Sara adormida. Ella mai no tenia malsons, però jo, que era la gran, bé havia de fer alguna cosa... I se m'havia acudit de vetllar-la. Girava alguns llistons de la persiana del balcó, els de la dreta, i així la mica de llum de fora arribava fins al capçal del nostre llit. Amb això ja n'hi havia prou. Si dormia de cara cap a mi, m'agradava més: era una nena molt maca. En mirar-la, em sobtava que els seus cabells semblessin negres i les pestanyes tot just una ombra... Els ulls blaus, vius, li quedaven darrere les parpelles i podia veure com, tot i així, amagats, es movien ràpidament. Pensava, amb una mica d'enveja, en un món fet de somnis agradables. I quan l'endemà li preguntava què havia somiat, ella em contestava que res.

Ara, a les nits, tampoc no dormo bé. El veig a ell, entrant a casa amb el somriure decebut; disposat a convertir qualsevol cosa que féssim o diguéssim en una falta. A vegades, només de tancar els ulls se m'apareix al davant: es treu el cinturó mentre es mulla i es mig mossega el llavi de baix. M'incorporo de cop. Sigui l'hora que sigui, em vesteixo i surto amb la bicicleta.

La ciutat respira d'una altra manera a la nit. I jo pedalo i pedalo. Gairebé sempre enfilo una gran avinguda, una d'aquelles que sembla que no comencen ni s'acaben. Tiro endavant, tot recte, fins que no puc més; fins que estic tan cansada que ja no sento els cops; i el dolor, fixat a l'esquena i el cul, s'atenua amb les punxades que em fan les cames. Llavors torno, més a poc a poc i amb compte, com si m'hagués embriagat per fugir d'una malaltia. I, si encara és obert, m'aturo al pub.

M'agradaria asseure'm a l'extrem de la barra. Em recolzaria a la paret; i el quadre que hi ha penjat, em quedaria a un pam del cap i em faria de rètol o de títol... No és gaire maco, però els blaus del mar lliguen amb la moqueta i les taules...

No m'hi he assegut mai, al racó, perquè sempre està ocupat. Tot i això, procuro triar un lloc des d'on pugui veure el quadre... Una nit, una noia va posar-se al meu costat i va demanar una copa. Li varen servir un licor groc, espès, d'aquells que també se'n fan caramels... De perfil li veia tres forats a l'orella, sense arracades, i quan es va girar cap a mi, un esguard reprovador. Li vaig explicar que, ja feia anys, allà on vivia, hi havia hagut un temporal que s'havia endut tota la platja i una bona part de passeig. Vaig comentar mig rient que això era així; que cada primavera feien abocar camions i camions de sorra per tal que les màquines els aplanessin amb paciència i que, a la tardor, la primera llevantada els escombrava. Va mirar-me: "Per què te n'alegres?". I jo vaig callar i em vaig acabar la cervesa. No li podia dir el que penso, que la mar s'ho acaba empassant tot.

La Sara d'abans potser ho hauria entès, això. Ara, en canvi, seu al costat de la finestra i a mi em sembla que ni tan sols sent l'olor de les galetes. D'ella en queda una mirada desorientada. Una mirada que quan s'atura un moment en els meus ulls, sempre fa l'efecte d'haver perdut alguna cosa. I jo la miro, l'acaricio, però també només busco tot allò que he perdut.

"Accident vascular cerebral" i "embòlia massiva" són les expressions que fa servir la infermera quan li sembla que ha de complir el seu deure i fer-me enfrontar l'irremeiable. Llavors, li dic que veig la meva germana més prima o comento que ja tocaria de canviar-li la bata per la que hi ha neta a l'armari.

A mi, el cos em fa mal igualment. És aquell dolor difús que sentia una mica més amunt dels ronyons, quan m'arrupia tot esperant el primer cop de sivella. I també, aquell altre, que em feia cridar i implorar les vegades que l'emprenia amb la Sara. Jo era la gran. I no sabia fer res més que vetllar-la a les nits...

Quan la infermera ens deixa soles, trec la pinta del calaix. Ara no porta els cabells tan llargs, però encara recordo com eren: espessos, rossos, sense nusos. Li explico coses; les coses que em passen o les que penso. La residència és plena d'exclamacions com ara: "Així. Veus que maca?". Ho diuen les auxiliars i les infermeres, alcen la veu i també se'ls torna més aguda. Com si parlessin per a tothom. I per a ningú...

Hi ha dies que els hi recullo, els cabells. Després li passo una tovallola humida per la cara i el coll, pels braços i les cames. Si toca, li tallo les ungles: les de les mans més sovint que les dels peus; li poso crema; i també he après a fer-li massatges perquè els músculs li queden encarcerats.

Amb el massatge no tenim mai pressa. Començo i és un procés lent, exhaustiu, que sembla que no ens porti enlloc... Jo hi torno i hi torno... I aplego la tebior de la seva pell, el gest desmanegat de la mà dreta o allò que em sembla un sospir i potser només és una inspiració una mica més profunda que les altres. Torno als matins de fa anys, quan l'havia de vestir. No plora-

va ni es queixava, tan sols tancava els ulls i es deixava anar com una nina. Gairebé cada dia arribàvem tard a l'escola. En dèiem "La-nina-no-anirà-a-col.legi". I de fet, alguns dies que tot just érem a mig camí i fèiem molt tard, giràvem cap a mar.

Veig un matí rúfol i la mar xarbotada. Nosaltres igualment ens descalçàvem i, al cap d'una estona de córrer, ens mig despullàvem: només samarreta i calcetes. Fèiem forats i, sobretot, llençàvem a l'aigua tot el que trobàvem: pedres, filferros, petxines, algues, cargols, llaunes i vidres... Fins i tot sorra. I la fusta i el plàstic que, si el corrent no se'ls enduia enllà, enllà, la Sara mateixa enterrava. La veig ajupida remenant la sorra. Jo corro amunt i avall. Busco coses que es puguin llençar i de tant en tant em xuclo un braç perquè m'agrada el rastre de sal que la humitat hi deixa. Veig de passada que les calces que porta –aquelles més velles, amb la goma una mica fluixa– deixen al descobert el començament de la natja on un gran senyal vermell i morat es perd samarreta amunt. Potser és el vent, però de sobte no tinc por de mirar allò que sempre ens amaguem l'una a l'altra. Em despullo i giravolto prop seu. Ella primer em mira amb desconfiança. Després s'enfada, m'empenta... No vol treure's la samarreta. Només té nou anys, unes cames llargues i ossudes i molt mal geni. Finalment em vesteixo, recullo les sabates i la seva roba i li corro al darrere.

II

M'havien de trobar a l'abocador municipal amb un peu sortint de sota un matalàs vell. Un home que duia un puro a la boca i que esbufegava, va netejar de brossa el tros on havia de jeure. I a mi em va semblar que hi quedava un os de pollastre. Després, a la sessió de maquillatge, no me'l podia treure del cap. Era un d'aquells ossos de la cuixa i em vaig imaginar que encara hi penjava un tros de tendrum...

La maquilladora és una dona alta i de mans amples, que treballa en silenci. És diu Iris... La conec d'aquella altra pel·lícula, la de la banyera. M'inquieta quan em mira als ulls i s'espera. Normalment, em despullo i em deixo mirar. Ho faig als càstings, quan han de sospesar si sóc el tipus que busquen; i també, quan mesuren la llum, corregeixen la posició dels focus i m'observen a través de la càmera. Però ella només s'espera i jo m'he de treure el barnús desviant la mirada.

Em va pintar la cara fins a aconseguir el to grisenc i les marques morades del coll. El trauc que havia d'anar una mica més amunt del pit esquerre, el va fer amb una mena de pasta per simular la pell tot just esqueixada. "És una ferida neta, sense gairebé sang", havia de dir en Percy Clay, que era el protagonista. Després va maquillar-me com si algú m'hagués arrossegat: nafres a una banda del cos i la brutícia de l'abocador.

Tot això va durar molta estona. Vaig dir-li que la gent, quan compra un pollastre sencer, fa tallar i llençar les potes. Hi queden dos monyons amb les articulacions seccionades i el començament de l'ós de la cuixa... Un cop rostit, posen una mena de peüc de paper allà on no hi ha peu. Però si aga-

fes la pota tallada i la fas caminar, els dits que havien quedat com les barnilles d'un paraigua mig plegat, s'obren i es recolzen a terra amb aquella passa lenta i continguda, una mica vanitosa, del gall.

Va interrompre un moment la feina i jo, que tenia els ulls tancats, vaig callar. Al cap d'una estona va demanar-me que m'assegués amb compte al tamboret. Encara faltaven les tres ungles trencades i la mica de pell a sota. En Percy Clay no hauria de dissimular l'esgarrapada a la base del coll perquè era un d'aquells policies que sempre duen camisa i corbata.

Un home elegant i atractiu, amb una veu agradable i de maneres suaus. Fora de casa, tot això compta... Els companys l'aprecien: és prudent, disciplinat, perfeccionista. De tan reservat, fa l'efecte que mesuri cada gest i cada paraula, constantment, sempre, però cadascú és com és. I després, un cop arriba de treballar i tanca la porta del carrer amb clau, ningú no n'ha de fer res perquè és la seva vida.

L'endemà s'afaita, xiula i es perfuma davant del mirall. Promet un regal per quan arribi de treballar: "Jo us estimo! Heu de jurar-me que us hi esforçareu, que sereu bones nenes i no em fareu enfadar més". Entra al cotxe, arrenca i, només llavors, s'esvaeix una mica dins la casa allò que normalment no deixa respirar.

Fa un dia agradable, de primavera, i ell enfila cap a la ciutat. Com que el trajecte és llarg, engega la ràdio. "Tot i que a la comissaria ningú no ha volgut dir-ne res, sembla que ens trobem davant d'un assassí en sèrie. El conseller d'interior ha fet una crida a la calma perquè si bé...". Atura el cotxe en un pas de vianants i deixa passar una dona amb samarreta i minifaldilla. Respon al seu gest d'agraïment amb un altre i li somriu mentre mormola: "Putà!". Ella també li somriu. Llavors, en Percy Clay mira la càmera com si no la veiés, com si, de sobte, dins seu s'hagués desbordat alguna cosa.

Si fa fred i no pots parpellejar, els ulls et ploren. La mirada hauria de quedar fixa i les pupil·les dilatades. Al cap d'una estona, els globus oculars s'aplanarien i els cobriria un vel fi, grisenc.

La humitat, la brutícia, el record terrible de l'agressió, quedarien enllà, amb els munts i munts d'escombraries que atrauen els gavians i amb la pudor. La pudor que, al cap de les hores, et sembla que no sents, però et deixa un malestar a l'estómac: la sensació d'haver menjat coses agres.

III

He vist l'Iris, avui. He entrat a la pastisseria i era allà comprant galetes. Primer no l'he conegut. Només m'he fixat en els seus cabells. Els duia recollits amb una d'aquelles pinces que la Sara feia servir quan s'arreglava per a una de les seves "festes".

M'he quedat al fons de la botiga mirant les ampolles de xampany que hi tenen exposades, però ella igualment s'ha acostat i m'ha posat la mà al braç. M'he hagut de girar.

Li he dit que no podia anar a fer un cafè, que tenia feina. He anomenat una sessió de fotos i, per si de cas, el càsting per a un anunci. M'ha apuntat la seva adreça i el seu telèfon en un paper. "Demà a les vuit", ha afegit.

En sortir, he ficat les galetes a la motxilla i he llençat el paper a la paperera. Quan he arribat, la infermera m'ha dit que acabava de deixar la Sara al parc. Al costat de l'estany, hi ha plantats un parell d'àlbers. L'aparca allà, a l'ombra, i insisteix a dir-ne "el seu racó preferit". Li he donat la capsa i he anat a trobar la meva germana.

Tenia la cara i les mans fredes. I he mogut la cadira fins a situar-la fora de l'ombra. Jo sempre m'assec al banc de pedra blanca, al seu costat. Li estudio el perfil, que últimament em sembla que se li desencaixa encara més, i hi contraposo el meu record.

La veig obrint les pinces i subjectant-se la cabellera amb un parell de gestos precisos i ràpids. La manera de pentinar-se, amb el cap inclinat i la mirada baixa, concentrada, hauria d'haver donat a qualsevol una pista sobre la nena que havia estat. Però ja era una dona i, entre feina i feina, passava setmanes ajaguda al sofà. A sota el barnús, les calces i una d'aquelles samarretes negres, molt arrapades, que duia com si fossin una segona pell. La cocaïna, l'única cosa que l'ajudava a deixar estar el comandament, la convertia en una altra: alegre i segura de si mateixa. Llavors es pentinava, em demanava diners i sortia per buscar "rotllos" a les discoteques. Deia que els millors llocs per fer-ho eren els aparcaments i els lavabos: tot anava molt de pressa i no s'havia de despellar.

Després, la barreja de fum, flux, esperma i loció d'afaitar amb suor, es perdia pel desguàs de la dutxa. S'hi estava hores. I quan en sortia, amb el cabell moll i el barnús posat, em demanava que li fes lloc al sofà. A mi em semblava que ja no era ella qui plorava, sinó algú altre; algú a qui jo encara abraçava, però que cada dia em fastiguejava més.

Per tallar el plor ensumava una ratlla i, al cap d'una estona, una altra. Recuperava una espurna d'aquell mal geni antic, decidit: sense eixugar-se les llàgrimes, s'aixecava per caminar amunt i avall, de la porta a la finestra. I, com si se li acabés d'acudir, tornava a parlar-me d'aquella barca que es compraria. Una barca amb cabina per poder-hi viure, per banyar-se tant com calgués, per llençar a l'aigua tot el que li sobrava...

Jo ja ho sabia, que no aniria enlloc. L'eufòria s'extingia. Quan m'aixequés, ella s'asseuria i després, a poc a poc, s'aniria enfonsant amb el comandament a la mà.

Li enretiro els cabells de la cara i li faig un petó. Un altre. Li agafo la mà dreta, la del gest desmanegat, però també sé que mai no l'he pogut consolar de res. Potser, en el fons, no li calia. Era jo qui arrossegava una desolació

profunda i, a vegades, un odi tan espès que em costava d'empassar-me la saliva.

A ell, ja feia anys que no el vèiem. Però aquella tensió gairebé insuportable, s'espargia cada cop més sovint per totes les habitacions del nostre pis. No era un record, sinó una cicatriu. I s'infectava amb la cocaïna, amb els cops de porta i els insults quan la Sara decidia que s'havia de canviar la samarreta negra. Tan dolorós com arrencar-se una pell per posar-se'n una altra. El baldó al lavabo, el pany i clau amb les persianes abaixades a la seva habitació, el fet que jo marxés quan tot això començava, no m'alliberaven de l'acusació d'espitar-la. Després, com si hagués expulsat una cosa terrible, buscava feina durant un parell de dies mentre jo ja no podia parar d'imaginar, de desitjar, que la droga se l'empassés definitivament.

Ara és la infermera, amb l'ajuda d'una auxiliar, qui la renta i la vesteix. Els seus gestos són precisos i ràpids. I quan la tenen asseguda a la cadira amb la camisa i la bata netes i el llit fet, l'una o l'altra expressa la seva satisfacció amb un "Això ja està".

Li he explicat que vaig fer endreça del seu armari i que vaig llençar totes les samarretes. Abans les vaig comptar: dues dotzenes. Perquè a mi no em fa res despullar-me...